

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİN TUNCA
Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan: ALİ ÇAŞKURLU

İstanbul, 2010

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİN TUNCA
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
ALİ ÇAŞKURLU
Öğrenci No:
70770033

Danışman:
Doç. Dr. Burak BUYAN

İstanbul, 2010

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum 'Vizördeki Göz Çetin Tunca' başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamım içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ali Çaşkurlu

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

25/02/2010

Enstitümüz *Sinema-Tv* Anasanat Dalı *Sinema-Tv* Sanat Dalı yüksek lisans öğrencilerinden 070770033 numaralı *Ali Çaşkurlu*' nun "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİN TUNCA*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 05.02.2010 tarih ve 2010/04 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (6.0) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu/oybirliği* ile ~~Kabul/Red veya Düzeltme~~ kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

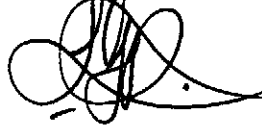
DANIŞMAN
DOÇ. BURAK BUYAN

ÜYE
PROF.DR. OĞUZ MAKAL

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. SEFA ÇELİKSAP

VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİN TUNCA

Tezi Hazırlayan: Ali Çaşkurlu

ÖZET

'Vizördeki Göz Çetin Tunca' adlı tez çalışması Türk Sineması'nda 100'ün üzerinde filmde emeği olan görüntü yönetmeni Çetin Tunca'nın meslek hayatını konu alacaktır.

Tunca'nın elli yılı aşkın meslek hayatında Türk Sineması'nda karşılaştığı zorluklar, kolaylıklar ve getirdiği yeniliklerle, karşılaştığı kişi ve durumlardan etkilenişini nasıl görsel ya da yazılı olarak ifade ettiğine açıklık kazandırmaktır.

Tez çalışmasının ilk bölümünde görüntü yönetmeni kavramı üzerine durulmuş ikinci bölüm ise "Çetin Tunca Vizördeki Göz" biyografik belgesel filminin yapımına ayrılmıştır.

Son bölümde 'Çetin Tunca Vizördeki Göz' filmiyle ilgili ekler yer almaktadır.

Anahtar Kelime: Vizör, Biyografik Belgesel

ABSTRACT

ÇETİN TUNCA, AN EYE ON THE VIEWFINDER

This is by Ali Çaşkurlu

The thesis called 'Çetin Tunca an eye in the Viewfinder' puts forward the life of the photo director, Çetin Tunca who worked over hundred films in the Turkish Cinema.

The aim of this thesis is to illuminate how he expressed either visual or by writing the impressions from the people or situations, and how he met with the difficulties in the Turkish Cinema or the novelties he brought out through his career over the past fifty years.

The first part of the thesis tells about the concept of the photo director, and the second part is allocated to the documentary film production of the biography of Çetin Tunca.

Finally, the appendix and the epilogue parts take place related to the film 'Çetin Tunca an eye in the Viewfinder.'

Key words: Viewfinder, Biographical Documentary

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
1. GİRİŞ	1
2. GÖRÜNTÜ YÖNETMENLİĞİ NEDİR?	3
2.1. Kamera Nedir?.....	3
2.1.1. Kameraman Kimdir?.....	3
2.1.2. Bir Kameramanda Bulunması Gereken Nitelikler Nelerdir?	4
2.2. Görüntü Yönetmeni ve Sinemadaki Yeri	5
2.2.1. Görüntü Yönetmenliği Nedir?:	5
2.2.2. Görüntü Yönetmeninin Sorumluluğu	7
2.2.2.1. Çekim Öncesi.....	7
2.2.2.2. Çekim Aşamasında	8
2.2.2.3. Çekim Sonrası.....	8
3. PROJENİN YAPIM SÜRECİ	9
3.1. Projenin Amacı.....	9
3.1.1. Konunun Sınırlandırılması.....	9
3.1.2. Ön Görüşme ve Arşiv Taraması	10
3.2. Yapım Süreci.....	10
3.2.1. Animasyon Süreci	10
3.2.2. Çekim Süreci	11
3.2.2. Kurgu Süreci:.....	11
4. “VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİN TUNCA” BELGESELİ	12
4.1. Çetin Tunca Kimdir?.....	12
4.1.1.Çetin Tunca ve Meslek Hayatı.....	12
4.1.2.Çetin Tunca nın Görüntü Yönetmenliği Yaptığı Filmler.....	14
4.2. Belgesel Sunu Metni.....	19

4.3. Filmin Künyesi.....	..25
4.4. Filmin Bütçesi.....	26
5. SONUÇ.....	27
6. KAYNAKÇA.....	28
7. ÖZGEÇMİŞ.....	29

GİRİŞ

Bu belgesel filmde, yönetmenlerin çeşitli anlatım olanaklarına tecrübesi ile katkılar sağlamış görüntü ustası Çetin Tunca'nın meslek hayatını, çalışmış olduğu filmlerden ve onun yanında asistanlık yapmış görüntü yönetmeni ve kameramanlarla röportajlar yapılarak belgesel renklendirilecektir.

Sinemanın ilk yıllarında kameraman ışıkçı, şakşakçı gibi birçok meslek grubunun sorumluluğunu almıştır. Bir kameraman aynı zamanda görüntü yönetmeninin sorumluluğuna sahiptir. Zamanla teknolojinin gelişimine bağlı olarak görevlerde artmış, görüntü yönetmenliği kameramanlıktan ayrılarak ayrı bir meslek haline gelmiştir.

Çetin Tunca Yönetmen Atif Yılmaz'la ilk defa 1956'da 'Beş Hasta Var!' filminde asistan olarak çalışmaya başlar ve o günden günümüze kadar Atif Yılmaz, Yılmaz Güney, Halit Refiğ, Metin Erksan gibi Türk Sinemasının duayenleri sayılan yönetmenlerle çalışmıştır, Türk Sinemasının şaheserleri sayılabilecek filmlerde görüntü yönetmenliği yapmıştır. Çalıştığı 121 filmde Türk Sinemasının bugün dahi unutulmayan şaheserleri vardır. Bunlardan bazıları, Yılmaz Güneyin yönetmenliğini yaptığı 'Arkadaş' ve Atif Yılmaz'ın yönetmenliğini yaptığı 'Selvi Boylum Al Yazmalım'dır.

1968'de renkli filmin Türk Sineması'nda yerini almasıyla görüntü yönetmenliğinin önemi biraz daha artmıştır. Görüntü yönetmenliği kamera arkasında yönetmenin istekleri doğrultusunda hareket eden mekanik bir alan olmasına rağmen görüntü yönetmeni yönetmenden sonra filmde sorumlu olan ikinci kişiydi. Renkli filmin Türk Sineması'na girmesiyle yönetmenlerin istekleri de renklenmiş ve sanatsal filmlerin sayısı artmıştır. Yönetmenlerin istekleri, görüntü yönetmenlerini de çeşitli arayışlara itmiştir, mesela yönetmenliğini Atif Yılmaz'ın yaptığı 'Yedi kocalı Hürmüz' filminde Çetin Türk minyatür sanatının çizgileri beyaz perdeye yansıtılmaya çalışılmıştır. Tunca, ilk defa 25x250 zoom objektifi bu filmde kullanmış ve bu şekilde yeni bir objektif, Türk Sinemasına yeni bir dil kazandırmıştır.

Türk Sineması'nın alaylı ekolü tabir edilen Yeşilçam da yönetmen, kameraman, ışıkçı ve diğer set çalışanları dahil, büyük ölçüde disipline önem verirlerdi ve disiplinin başarılarında önemli bir yere sahip olduğuna inanırlardı. Disiplinin olmasında çeşitli

etkenler vardır; bunlardan birisi, sinema sektörünün pahalı bir sektör olmasıydı. Diğer bir etken ise, teknik yetersizliklerden dolayı genelde gün ışığından faydalandıklarından aynı gün ışığını bir gün sonra tutacak ortam olup olmayacağı gibi sorunlardı. Bunlar da disiplinli olmayı gerektiriyordu. Bugünkü gibi yüksek teknolojiye henüz sahip olmadığı için o planların akşama kadar bitmesi gerekirdi. Bu da daha hızlı çalışmayı gerektiriyordu. Film banyoya gittikten sonra gelecek sonuçlar görüntü yönetmenini düşündürür; çünkü filmde çekilen objelerin netliği, kullanılan filmin asası gibi mekanik yönlerinden sorumlu olan görüntü yönetmenidir.

Tunca, tecrübesi ve getirdiği yeniliklerle günümüze ışık tutmaya devam etmektedir. Bu yeniliklere örnek vermek gerekirse, yönetmenliğini Metin Erksan'ın yaptığı 'Müthiş Bir Tren' filminin çekimlerinde o zamana kadar Türk Sineması'nda kullanılmamış 35 mm.'lik kameranın kullanabileceği kamera hareketi geldiği zaman figürleri mümkün olduğu kadar deforme edip efekt katan mekana derinlik perspektif ve olağan üstü görüntü veren 8, 9 geniş açı objektifi getirir.

Kullanılacak arşiv ağırlıklı malzemelerde Çetin Tunca'nın çalıştığı filmlerden ön plana çıkanlar ve konu ile ilgili sahneler araştırılıp o yıllarda çalışmış yönetmen kameraman ve asistanlarıyla yapılacak konuşmalar filmin görsel arşiv tarafını teşkil edecektir.

'Çetin Tunca Vizördeki Göz' çalışmasıyla sanata adanmış bir ömürden neler kaldığını insanlarla paylaşmak ve onun çalışmalarını referans göstererek sinema emekçisinin duruşunun gelecek emekçilere ve araştırmacılara örnek teşkil etmesine ivme kazandırmak asıl amaçtır.

Tunca, Türk Sinemasının usta kameramanlarından biri olması yanında önemli bir görüntü yönetmenidir. Görüntü yönetmenliği onun profesyonel bakış açısıyla günümüze taşınmıştır. Tunca, mesleğini hem sevip hem de saygı duymuş bir görüntü yönetmenidir.

Tunca'nın meslek hayatında çalışmış olduğu filmler, aslında Türk Sineması'nın da rengi ve zenginliği olmuş, yönetmen, kameraman ve set ekibiyle yaptığı çalışmalar bugün kendisinin 121 filme imza atmasına araç olmuştur.

Bu çalışma ile bir görüntü yönetmeninin setlerdeki tecrübesinin topluma ulaşmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür.

2.-GÖRÜNTÜ YÖNETMENLİĞİ NEDİR?

2.1 Kamera Nedir?

Sinema sanatında filmin yönetmenin çekim planına göre bitirilmesi asıl amaçtır. Amaca ulaşılması için kullanılan araçlardan biri de kameradır.

Kamera; “ışığı alan ve kontrol eden objektifle ışığı kaydeden film için mekanik ortam sağlayan bir aygıttır.”¹ Kamera mekanik bir araç olmasına rağmen yönetmenin istekleri doğrultusunda kameraman tarafından hareket ettirilir.

2.1.1.Kameraman Kimdir?

Kameraman, objektifi, ışıkları ve farklı duyarlılıktaki negatifleri doğru bir şekilde kullanarak yönetmenin hayallerinin gerçekleşmesini sağlayan ustalardır.

“Sinemanın ilk yıllarında kameraman; çekimi yapan, çekimi yapabilmek için ışıkları hazırlayan, optik düzeni kuran, çekim sonrası banyo baskı ve kurguyu yapan kişiydi. Gösterimi yapmak da kameramanın işiydi.”²

Zamanla teknolojinin gelişmesine bağlı olarak yönetmenlerin istekleri talepleri de genişir, kameramanın sorumluluğu artar, görüntü yönetmeni kameramanlıktan ayrılıp ayrı bir vasıf kazanır.

“1895’de Louis Lumiere ile başlayarak günümüze dek süren ve sürecek olan bir meslek olan kameramanlık, görüntü yönetmenliği, giderek gelişim göstererek sinemada saygın bir yere oturmayı başardı. Kameraman, filmin üretiminde yönetmenden sonra ikinci adam oldu.”³

“Kameraman; bir program ya da filmin estetik yapısının ve görsel bütünlüğünün prodüktörün ve yönetmenin istekleri doğrultusunda gerçekleşmesi için kullanılacak teknik araçları öneren ve çekim aşamasında bunların uygulanmasını kamerayı kullanarak sağlayan ve denetleyen kişidir.”⁴

¹ Monaco J, Bir Film Nasıl Okunur (Çeviri;E. Yılmaz), İstanbul 2002, s.8

² Algan E. Görüntü Yönetmenliğine Giriş Eskişehir 1999, s.2

³ Algan E , agk. , s.4

⁴ www.kameraarkasi.org.15.08.2009 saat.15

“Kameraman, film yapımında kabaca şu üç harekete çok dikkat etmesi gerekir.

1-İnsan ya da nesnelerin kamera önündeki hareketleri

2-Kameramanın statik nesne ya da kişilere doğru yaptığı yaklaşma uzaklaşma ya da yanlarından geçme hareketi.

3-Tüm bu hareketlerin birlikte gerçekleştirilmesi

Kameranın kendisi de üç tür hareket sunabilir. Çevrinme, kayma ya da optik kayma .”⁵

2.1.2. Bir kameramanda Bulunması Gereken Nitelikler Nelerdir?

Kameraman 10-15 kg ağırlıktaki kamerayı planların değişmesi durumuna göre çekim zorluklarıyla karşılaşabilir, kimi planda aktüel kimi plana da statik veya jimyeli çekimler olabilir buna bağlı olarak kameramanın açısı da değişebilir. Bu da kameramanın kamerayı yer değiştirmesine bağlı olarak zor durumda bırakabilir. Setteki zorluklar; kameramanın, sağlıklı, disiplinli, refleksli, ve sosyal ilişkiler güçlü olmasını gerektirir. Bu özelliklere sahip kameraman daha verimli çalışır.

⁵ Arijon D, Film Dilinin Grameri . (Çev.Y. Demir), İstanbul 1995 ,s.381

2.2. Görüntü Yönetmeni ve Sinemadaki Yeri

2.2.1. Görüntü Yönetmenliği nedir:

Filmin görsel yönden sanatsal bir yapıt oluşturmasında aydınlatma önemli yere sahiptir.

“Etkili bir aydınlatma, bir filme ya da TV yapımına hayati katkıda bulunur. Etkili aydınlatma kavramı, gerçekleştirilecek filmin veya TV programının senaryosunun gerektirdiği atmosfer şartlarıyla ilgilidir. Bu salt temel aydınlatmayı içeren bir aydınlatma olabileceği gibi, var olan ortamın gerçek ışık değerlerini oluşturmaya yönelik ya da senaryonun gerektirdiği özel dramatik aydınlatma yöntemlerini içerebilir.”⁶

Sinema sanatının mekanik boyutuyla ilgilenen görüntü yönetmeni, yönetmenin görsel düşüncelerini hayata geçirecek çalışmalarıyla kendini isbatlar. Yönetmen Halit Refiğ şöyle der: “Ben şuna inanırım ki, sinemada araç gereç kullanılma meselesi çok kısa süreli bir mesele. Yani sinemanın mekanik kısmını, makineyle yapılan kısmını öğrenmek çok kısa bir sürede olabiliyor. Ben bunu kendi hayatımda yaşadım. Ama ruhunu öğrenme zamanı bitmiyor, onun sonu yok. Dolayısıyla ben kendi sinema eğitimi anlayışında öğrencilerime hep şunu telkin etmeye çalıştım: Düşünün.”⁷

Filmin belleklerde kalıcı bir etki bırakması için, olay örgüsü yanında iyi bir kameraman iyi bir görüntü yönetmeni bilgi ve tecrübesiyle yönetmene kendinden bir şeyler katar. “Kameraman veya görüntü yönetmeni tüm ekipten sorumlu olan kişi anlamındadır. Bunlar önem ve sorumluluklarına göre operatör, odaklayıcı, magazin doldurucu şakşakçı ve araba kaydırmacıdır. Görüntü yönetmeninin ana sorumluluğu, alıcının gerçek kullanımından ziyade aydınlatmadır.”⁸

Görüntü yönetmeni sinemanın ilk yıllarında kameramanda toplanan mesleklerden biri idi. Zamanla uzun metraj film yapımları ve de teknolojinin gelişimine bağlı olarak kameramandan ayrılır ama setten ayrılmayan meslek olarak günümüze gelir. “Film setinde sinemanın teknik bilgisine sahip olan dolayısıyla onun biçimlenişinde temel rol oynayan kişi, görüntü yönetmenidir. Görüntülerin estetik bir boyut ve yönetmenin istediği anlamı kazanarak bir sanat eserinin parçaları haline

⁶ T.Gıyasettin Televizyon Yapımlarında Teknik Uygulamalar, Erzurum, 2002, s.45

⁷ Türk.İ.Halit Refiğ Düşlerden Düşüncelere Söyleşiler, İstanbul, 2001, s.447

⁸ Algan E , agk. , s.1

gelmesi büyük ölçüde onun yeteneğine ve bilgisine bağlıdır. Bu bakımdan görüntü yönetmeni, yönetmenle birlikte filmin görsel sorumluluğunu taşıyan bir sanatçı olarak görülebilir.”⁹

1890 larda film alıcısının gelişimi mükemmelleştiğinde onu kullanmak için bir kişiye gereksinim vardı. Bu kişi, çekilmesi istenen her neyse ona merceğini çevirecek ve filmi kare kare ilerleten kolu hareket ettirerek, selüloidi pozlayacaktı. Yine aynı kişi, film bobinini karanlık odaya alıp banyo ediyordu. Muhtemelen bu ustalığı geliştiren kişi aynı zamanda alıcıyı da geliştiren kişiydi. Bunlar ilk kameramanlardı. “Uzun bir süre onun rolü gerçek nesnelerin, kaydın fotografik prosesine herhangi bir aktif müdahalede bulunmadan, pasif olarak belgelenmesi olarak kabul ediliyordu.”¹⁰

Görüntü yönetmenliğinin gelişiminin bir sıralamasını yapacak olursak, öncelikle fotoğrafçı, sonrasında kamera asistanı, daha sonra kameraman ve daha sonra görüntü yönetmeni asistanı ve en son görüntü yönetmeni olur .

“Kameraman” veya “Görüntü Yönetmeni” terimi, tüm ekipten sorumlu olan kişi anlamındadır. Bütün bunlar önem ve sorumluluklarına göre operatör, odaklayıcı, magazin doldurucu-şakşakçı ve araba kaydırmacıdır. Görüntü yönetmeninin ana sorumluluğu, alıcının gerçek kullanımından ziyade aydınlatmadır.

“Görüntü seçiciliğini etkileyen etmenlerden biri de, ışık türüdür. Kameraman, yumuşak görüntüler elde etmek isteyince önüne yumuşatıcılar koyarak ışığın keskinliğini azaltır. Şu halde yumuşak ışık, görüntünün daha yumuşak olmasına neden olmaktadır. Toplayıcı lamba kullanılan görüntülerde ise, konunun çizgileri daha sert ayrılacağından görüntü daha seçik görünür. Bu nedenle, toplayıcı lambaların verdiği sert ışık, görüntü seçikliğine yardım edecektir.”¹¹

Görüntü yönetmeni, sette yönetmenin istediği sanatsal dili yakalaması için onun istediği doğrultuda mekanik araçlarla ortamın oluşmasını sağlar.

⁹ Güngör Ş. Sinemada Görüntü Yönetmeni. İstanbul 1994, s.37

¹⁰ Güngör Ş agk .s 23

¹¹ Eyikan A. Film Yapım Yönetim Tekniği, Ankara 1973

2.2.2. Görüntü Yönetmeninin Sorumluluğu

Görüntü yönetmeni setteki mekanik ortamın dışında görsel yönü ilede filme kendisinden bir şeyler katar. “Deneyimli, üstün, teknik ve estetik bilgiyle donanımlı bir kameramandır. Kamera operatörünün ve ışıklandırma teknisyenlerinin çalışmalarını yönetir ve onları koordine ederek, yönetmenin istenilen görsel efektleri ve etkileri başarmasına yardımcı olur. Yönetmenle doğrudan birlikte çalışır, görüntüyü düzenler, hem ışıkçılara hem de kameramana yön verir.”¹²

Görüntü yönetmeni tutum ve davranışı ile başta yönetmen olmak üzere bütün ekibi etkiler. “Görüntü seçiminde yönetmenin öncelikle birlikte çalıştığı kişi görüntü yönetmenidir. Işık ve kameralardan sorumlu olan kişi görüntü yönetmeni, senaryoyu okuduktan sonra biçem ve ortam hakkında kendi görüşlerini oluşturacaktır. Bunlar genellikle yönetmeninkilerle uyum içindedir. Yönetmen için görüntü yönetmeni ile görüş alış verişinde bulunması çok önemlidir.”¹³

Filmin ilk motor dendiği andan finalindeki son plana kadar yönetmenle görüntü yönetmeninin uyumlu çalışması zamandan kazandırdığı gibi filmin görselliğinde de önemli etki yapar. “Bir filmde her görüntü belli bir duyumun izleyiciye yönetmen tarafından istenilen iletileri iletmek için düzenlenmiştir. Bu durum, izleyicinin ilgisinin filmin akışına tam olarak kendisini bırakmasıyla oluşur. Bu nedenle, görüntünün yapısı hiçbir zaman raslantıya bırakılmamalıdır.”¹⁴

2.2.2.1.Çekim Öncesi

Bir görüntü yönetmeni, her şeyden önce çalışacağı ekibi çok iyi tanımalıdır. Başta ışık olmak üzere kameraman, yönetmen, yapımcı, setteki diğer ekip arkadaşlarıyla iyi bir atmosferde çalışmalıdır. Bunun için çekim öncesinde yapılması gereken yönetmenle uyumlu bir ortam yaratıp, yönetmenin kompozisyonunu setteki atmosfere aktarmalıdır. Bunun için gerekli olan havayı, ortamı yaratmalıdır ve yönetmenden takdir alana kalan devam etmelidir. Senaryoyu yönetmenle çalışıp,

¹² Televizyon Program Yapımcılığı, Colin Hart Cev.Vedat Tayyar Erdamar İst.2007) s.34

¹³ Dmytryk E.J. Sinemada Oyunculuk Yönetmenlik Kurgu (Çev.İ.Şener) İstanbul 200 7 s.47

¹⁴ Kafalı N. TV Yapımlarında Teknik ve Kuramsal Temeller Ankara 2000, s.133

yönetmenin bakış acısını filme yansıtmalı, duyarkatlarına göre kullanılacak filmleri ayrıştırmalı, sanat yönetmeniyle ortam hakkında bilgi almalı. Çalışacağı mekanın prova çekimlerinde bulunmalı ve ona göre bir ufuk çizmelidir.

2.2.2.2.Çekim Aşamasında;

Sette doğabilecek olumsuz tavır ve hareketleri bertaraf etmek görüntüye yapılacak dışarıdan müdahalelerin önüne geçmek öncelikle görüntü yönetmeninin işidir. Çekilecek sahnedeki renklerin soğuk ve sıcak olması gibi durumlarda ışıkçıyla, kayıt esnasında çerçevede sallanma vs. gibi durumlarda kameramanla irtibata geçmeli, yönetmenin isteği doğrultusunda ortamı yaratmalıdır

2.2.2.3.Çekim Sonrası

“Çekim bittikten sonra her planı kontrol edip onayladıktan sonra renk düzenlemesi (Colour Correction) ve telesine gibi cihazlardan geçen filme herhangi bir deforme var mı yok mu gibi kontrolleri yapmak.”¹⁵

¹⁵ Eyikan agk 1973. s.17

3. PROJENİN YAPIM SÜRECİ

Projenin yapım süreci yaklaşık bir yıl önce sinema eleştirmeni İhsan Kabil ile söyleşi esnasında başlamıştır.

Bir görüntü yönetmeninin sadece çalıştığı filmleri izlemek, onunla ilgili bir belgesel hazırlamak için yeterli değildir. Karşılıklı güven oluşturmak ve belgesel için ikna süreci sekiz ay sürmüştür.

Belgeselin nasıl olması gerektiği konusunu şekillendirirken görüntü yönetmeni Çetin Tunca'nın büyük desteği olmuştur.

3.1. Projenin Amacı

Geçmişte 121 film ve 11 dizide görüntü yönetmenliği yapmış Tunca Türk Sineması'nda kamera arkasındaki bütün incelikleri kendinde taşıyan teknolojik gelişmelere de ayak uydurup kendini yenileyen kişinin belgeselini hazırlamaktır.

Adları günümüzde unutulmuş birçok geçmişteki sinema emekçisinin modern sinema estetiği çerçevesinde bir ustayı tanımının en iyi yolu olan belgesel filmlerinin yapılmasıyla kalıcı bir yer edinmeleri arzu edilmektedir.

Bu sebeple Türk Sineması için emek vermiş engin tecrübeyi, yapılan belgeselle gelecek kuşaklara aktarmak çalışmanın bir başka amacıdır.

3.1.1.Konunun Sınırlandırılması:

Konu görüntü yönetmeni Çetin Tunca olduğunda konuyu sınırlandırmak oldukça güçtür. 100'ün üzerinde filmde çalışmış Çetin Tunca görüntü yönetmenliği ve Türk Sinema tarihi hakkında oldukça bilgilidir. Dönemin oyuncularını, yapımcılarını ve yönetmenleri ile setlerde bir arada bulunmuştur.

Görüntü yönetmenliğinin yanında bir çok yeni yetişen kameramana ve görüntü yönetmenlerine katkıda bulunmuştur.

Elli yıllık meslek hayatı içinde, bu belgeselde konu sınırlandırılarak meslek hayatı ön plana çıkarılmıştır.

3.1.2. Ön Görüşme ve Arşiv Taraması

Çetin Tunca ile belgesel çekilmesine karar alınca onun geçmişte çalıştığı filmler izlendi. Bu filmlerden Türk Sineması'ndayenilik getiren filmler ayrıştırılarak ön plana çıkarıldı. Asistanlığı da dahil çalıştığı tüm filmlere ulaşmaya çalışıldı ve bunlardan seçimler yapıldı.

Röportaj yapılacak kameramanlar, yönetmenler ve görüntü yönetmenleri seçildi. Türk Sinemasına çok sayıda görüntü yönetmeni ve kameraman kazandıran Tunca'nın en uzun süre yanında çalışanlar gözetildi.

1956' dan itibaren çalıştığı filmlerin görüntülerine ulaşıldı. VHS olarak elde edilen filmler DVD ye aktarıldı. Belgeselde Tunca'dan temin edilen çalıştığı filmlerin afişleri ve fotoğraflar ile belgeselin doğasına uygun yapılanmaya gidildi.

Fakat bütün bunlar hayatta çalışmakta olduğu izlenimini vermeye yeterli değildi ve belgeselin doğasına uygun olarak kendisiyle de röportaj yapıldı.

3.2. Yapım Süreci

3.2.1 Animasyon Süreci

Bu belgeselin giriş kısmında kullanılan animasyonlar tek kare animasyon, üç boyutlu animasyon ve resimlerin hareketlendirilmesiyle oluşan animasyonlardır.

Animasyonlar oluşturmak için öncelikle film afişleri ve fotoğraflar tarayıcı ile bilgisayara aktarılmıştır. Adobe CS4 Photo Shoppe da hareket etmesi düşünülen parçalar kesilmiş ve temizlenmiştir. Adobe CS4 After Effects programında kesilmiş parçalar birleştirilmiş ve zaman hattı (Time Line) anahtar kare (Key Frame) verilerek istenilen hareketin ne kadar sürede oluşturulacağı belirlenmiştir. Hareket esnasında görüntüye estetik katmak için fonda sinema filmi karesi (frame) konmuştur. Adobe CS4 After Effects programında işlenen görüntüler AVİ uzantılı çıktı (Rendering) alınmış ve kurguya hazır hale getirilmiştir.

3.2.2 Çekim Süreci

Çekimler, fotoğraf makinesi ve video kamera olmak üzere iki ayrı günde ve mekanda gerçekleştirilmiştir. Kültür Aş stüdyolarında yapılan röportaj çekimlerinde 1000 Watt gücünde 3 adet Tungsten ışık kullanılmıştır.

İnsert Yapım Stüdyolarında yapılan Aktüel ve Röportaj çekimlerinde ise 1000 Watt gücünde 2 adet Tungsten ışık kullanılmıştır.

Çekimler SONNY DSR-400 ve FX1 kameralar ile gerçekleştirilmiştir. Aktüel kamera ile yapılan çekimlerin nedeni belgesel filmin doğası olan gerçeklik kavramına bağlı kalmak ve natürel bir dil yaratmaktır.

3.2.3. Kurgu süreci:

Belgesel projesi için elde bulunan farklı materyaller kurgu safhasında EDIUS 5.0 ile gerçekleştirilmiştir. Elde bulunan materyaller DVD VOB uzantılı oldukları için projede rahat çalışabilmek için Conapus Pro Codec programı ile bunlar AVİ uzantılı hale getirilerek daha rahat çalışılması düşünülmüştür.

Belgeselin kronolojisi yapılırken Çetin Tunca'nın yaşam kronolojisi üzerinde yaşadıkları ön plana çıkmıştır. Müzikler arşiv müzikleri olarak seçilip kullanılmıştır. Belgesel yapılırken uzamsal zamana ve senkronlara dikkat edilmiş gerekli görüldüğü noktalar colour correction efekti ile düzeltilmeye çalışılmıştır.

4- 'VİZÖRDEKİ GÖZ ÇETİNTUNCA' BELGESELİ

4.1. Çetin Tunca Kimdir?

Çetin Tunca, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde 1937 yılında doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini İzmir'de bitirdi. Gençlik yıllarında sık sık sinemaya gider yerli ve yabancı pek çok filmi seyredirdi. Bu filmler arasında Lütfi Akad'ın 'Vurun Kahbeye' Şadan Kamil'in 'Dudaktan Kalbe, İki Süngü Arasında ' Baha Gelenbevi'in 'Kanlı Döşek' Muhsin Ertuğrul'un 'Aysel Bataklı Damın Kızı' 'Kızıl Irmak Kara Koyun' gibi filmler vardı.

İzlediği filmlerdeki yaratıcılığın etkisiyle sinemacı olmaya karar vermiştir. Üniversite için İstanbul'a gelir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun olduktan sonra 1960'ta yönetmen yardımcısı olarak sinemaya başlar. Üç yıl kadar Almanya'da çeşitli film stüdyolarında çalıştıktan sonra bu kez kameraman olarak sinema yaşamını sürdürmüştür. İlk filmini 1969 da çeken Tunca Türk Sinemasının bir çok yönetmeniyle çalışmıştır.

4.1.1 Çetin Tunca ve Meslek Hayatı

Tunca, "Beş Hasta Var" filmi ile sinemaya adımını atmıştır. 1960'da Atıf Yılmaz'ın yönetmenliğini yaptığı "Ölüm Perdesi" filminde 1.asistan Yılmaz Güney 2 . Asistanı Tunca olur.

Çeşitli filmlerde asistanlık ve kameramanlık yaptıktan sonra 1967 de Ertem Gönenc'in yönetmenliğini yaptığı 'Altın Çocuk Beyrut'ta filmiyle görüntü yönetmenliği sahnesini aralar. Bu dönemi ' Gök Bayrak', 'İncili Çavuş', 'Kızıl Vazo', gibi filmler takip eder ve yönetmenliğini Atıf Yılmazın yaptığı 'Menekşe Gözler' filmiyle 1960 yılları tamamlar .

Tunca, Türk Sineması'nda en parlak dönemini 1970 den sonra yaşar, yılda 11 film çeker.

Bu dönem 'Kördüğüm', 'Eyvah', 'Küçük Sevgilim', 'Keloğlan Aramızda', 'Makber', 'Unutulan Kadın', 'Bir Varmış Bir Yokmuş', 'Süreyya', 'Cemo', 'Aşk

Fırtınası', 'Gelinlik Kızlar', 'Dert Bende', 'Memleketim', 'Diriliş', 'İşte Hayat', 'Gülşah', 'Bodrum Hakimi', 'Sensiz Yaşayamam', 'N'olacak Şimdi' adlı filmlerde görüntü yönetmenliği yapar.

Türk Sinema tarihinde en iyi 10'a giren yönetmenliğini Atıf Yılmaz'ın yaptığı 'Selvi Boylum Al Yazmalım' da bu dönemde çekilmiştir.

1978 de 15. Antalya film şenliğinde 'Selvi Boylum Al Yazmalım' filmi ile Tunca en iyi görüntü yönetmeni seçilir. 1970 dönemi ise Zeki Ökten'in yönettiği, senaryo ve yapımcılığını Yılmaz Güney'in yaptığı 'Düşman' filmiyle kapanır.

1980'ler gelmiş Atıf Yılmaz'ın yönettiği Çetin Tunca'nın görüntü yönetmenliği yaptığı 'Talihli Amele' filmiyle bu dönem başlamıştır.

'Hacı Arif Bey', 'Şalvar Davası', 'Bir Yudum Sevgi', 'Şabaniye', 'Aliş ile Zeynep', 'Fahriye Abla', 'Kuyucaklı Yusuf' bu dönemde çekilmiştir.

Türk Sineması'nın en iyilerinden diyebileceğimiz Atıf Yılmaz'ın yönettiği 'Hayallerim Aşkım ve Sen' ile 1987 'de 24. Antalya Film Şenliğinde Çetin Tunca yine en iyi görüntü yönetmeni seçilir.

1990 sonrası ise Çetin Tunca, 'Günbatımı', 'Gölge Oyunu', 'Bısr-i Hafi Bir Zamanlar Sarhoştu', 'Kanayan Bosna', 'Köpekler Adası' filmlerinde çalışmıştır.

2008'de ise Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezinde, Çetin Tunca Fotoğraf sergisi açmıştır. 1997 den 2000'e kadar çalışmamış. 2001 den günümüze kadar aralıklarla filmler çekmeye devam etmiştir.

1970-1980 yılları arasında yapılan ara dönem sinema anketinde Türk Sineması'nın en iyi onu arasında , Çetin Tunca'nın görüntü yönetmenliği yaptığı iki filmi görmekteyiz. Bunlar Yılmaz Güneyin yönetmenliğini yaptığı 'Arkadaş' ve Atıf Yılmaz'ın yönetmenliğini yaptığı 'Selvi Boylum Al yazmalım' dır.¹⁶

Yeni Aktüel dergisi oluşturduğu bir jüriyle, Türk Sinemasının gelmiş geçmiş en iyi 10 filmini belirlemiş. En iyi film ödülünü 'Muhsin Bey'le Selvi Boylum Al Yazmalım' paylaşmıştır.¹⁷

¹⁶ Özgüç A. 100 Filmde Başlangıçtan Günümüze Türk Sineması Ankara 1993 S.8

¹⁷ <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/12/10/gny/gny120-20041210-200.html> Alıntı 25.12.2009 SAAT.16:00

4.1.2. Çetin Tunca'nın Görüntü Yönetmenliği Yaptığı Filmler

Suna 2007
Gurbet Kadını (TV Dizisi) 2003
Papatya ile Karabiber 2002
Yapayalnız (TV Dizisi) 2001
Hatıralar / Her Şey Sizin İçin (TV Dizisi) 1997
Emir Sultan (TV Dizisi) 1997
Köpekler Adası 1996
Kanayan Yara - Bosna Mavi Karanlık 1994
Çılgın Yenge (TV Film) 1994
Bir Kadın Yüzü 1993
Arayış 1993
Kanayan Bosna (TV Dizisi) 1993
Gölge Oyunu 1992
Bışr-i Hafi / Bir Zamanlar Sarhoştı 1992
Bir Güzel Bir Adam 1991
Bir Kadın 1991
Günbatımı 1991
Şöhret Tutkusu 1989
Zirvenin Bedeli 1989
Gönüller Sultanı Mevlana (TV Dizisi) 1989
Hanım 1988
Kuruluş / Osmaniye (TV Dizisi) 1987
Kadının Adı Yok 1987
Hayallerim, Aşkım Ve Sen 1987
Kuyucaklı Yusuf 1985
Acımak (TV Dizisi) 1985
Bir Kadın Bir Hayat 1985
Taçsız Kraliçe 1984

Bir Yudum Sevgi 1984
Tutku 1984
Fahriye Abla 1984
Şabaniye 1984
Aliş ile Zeynep (TV Dizisi) 1984
Sokaktan Gelen Kadın 1984
Seni Seviyorum 1983
Bedel 1983
Aile Kadını 1983
Aptal Kahraman 1983
Gecenin Sonu 1983
Şalvar Davası 1983
Aşk Adası 1983
Hülyam 1982
Gözüm Gibi Sevdim 1982
Çiçek Abbas 1982
Gülsüm Ana 1982
Hacı Arif Bey (TV Dizisi) 1982
Doktor Civanım 1982
Görgüsüzler 1982
Sen De Mi Leyla 1982
Acı Günler 1981
Takip 1981
Bağrımdaki Ateş 1981
Milcan 1981
Talihli Amele 1980
Ayrılık Kolay Değil 1980
Yarabbim 1980
Şark Bülbülü 1979
N'Olacak Şimdi 1979
Düşman 1979

Aşkı Ben Mi Yarattım 1979
Gelincik 1978
Derdim Dünyadan Büyük 1978
Bağrıyanık Ömer ile Güzel Zeynep (TV Dizisi) 1978
Evlidir Ne Yapsa Yeridir 1978
Minik Serçe 1978
Selvi Boylum, Al Yazmalıım 1977
İstasyon 1977
Meryem Ve Oğulları 1977
Yuvarın Bekçileri 1977
Güllüşah İle İbo 1977
Sensiz Yaşayamam 1977
Vahşi Sevgili 1977
Liseli Kızlar 1977
Namus Belası 1976
Bodrum Hakimi 1976
Gülşah Küçük Anne 1976
Darbe 1976
Şoför 1976
İşte Hayat 1975
Bir Araya Gelemeyiz 1975
Gülşah 1975
Boşver Arkadaş 1974
Evet Mi Hayır Mı 1974
Memleketim 1974
Diriliş 1974
Arkadaş 1974
Bırakın Yaşayalım / Pusu 1974
Kuma 1974
Dert Bende 1973
Mevlana 1973

Güllü Geliyor Güllü 1973
Dağdan İnme 1973
Umut Dünyası 1973
Gazi Kadın / Nene Hatun 1973
Tanrı Misafiri 1972
Cemo 1972
Azat Kuşu 1972
Süreyya 1972
Aşk Fırtınası 1972
Gelinlik Kızlar 1972
Rüyalar Gerçek Olsa 1972
Çile 1972
Köle 1972
Utanç 1972
Güllü 1971
Battal Gazi Destanı 1971
Makber 1971
Üç Arkadaş 1971
Bir Varmış Bir Yokmuş 1971
Keloğlan Aramızda 1971
Unutulan Kadın 1971
Küçük Sevgilim 1971
Yedi Kocalı Hürmüz 1971
Batakhaneler Kralı 1971
Ateş Parçası 1971
Eyvah 1970
Dönme Bana Sevgilim 1970
Zindandan Gelen Mektup 1970
Kördüğüm 1970
Darıldın mı Cicim Bana 1970
Kızıl Vazo 1969

Menekşe Gözler 1969

Gök Bayrak 1968

İncili avuş 1968

Altın ocuk Beyrut'ta 1967

Dolandırıcılar Şahı 1960 Asistan

Beş Hasta Var 1959 Asistan

4.2.BELGESEL SUNU METNİ

Çetin Tunca 1937 yılında İzmir in Kemalpaşa İlçesinde Dünyaya gelir. O yıllar 2. Dünya Savaşı yılları olduğu için, kasabaya gelen projeksiyon cihazından savaş ve kovboy filmlerini izler. İlk okulu burada bitirir, Lise yıllarında İzmir'e gelir, İzmir'de Lütfi Akad'ın 'Vurun Kahpeye', Şadan Kamil'in 'İki Süngü arasında', 'Çılgık' ve 'Dudaktan Kalbe' filmlerini izler.

Liseyi bitirdikten sonra İstanbula gelir, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi sanat Tarihi bölümüne girer. Başarılı bir öğrenci olan Tunca, dergilerde, gazetelerde filmleri üzerine yazılarını okuyup filmlerini izlediği Yönetmen Atıf Yılmaz'la tanışır. Atıf Yılmaz o yıllar 'Beş Hasta var' filmini çekmektedir. Tunca; Atıf Yılmaz'a filmde çalışmak istediğini söyler. Tuncanın çalışma isteğine olumlu bakan Atıf Yılmaz sete gelmesini ister

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ/ ÇETİNTUNCA:

Orda bir gazino sahnesi dekoru yapılıyordu.Fonda Avrupadan Venedik'ten mi, Paris'ten mi bir sahne görülecekti.Tabi film icabı Avrupa'ya gitmek prodüksiyon olarak masrafa sebep olduğu için küçük bir gazino küçük bir kafeterya sahnesi ve arkadada mesela Venedik'ten bir fotoğraf bulunmuş o büyütülmüş arkaya fon olarak konmuş üzerinde sanat direktörü rahmetli Semih Sezerli gereken bir takım çalışmaları yapmıştı bazı evlerin pencerelerini delerek arkadan hafif ışık verip akşam havası evlerin pencerelerinden ışık sızmış bir takım efektlerle son rötuşlarını yapıyordu.Bende kendisine yardımcı oldum.Böylelikle sinemada çalışmaya başladık.

Tunca prodüksiyondaki maddi sorunlardan olmalı ki, 'Beş Hasta Var' filminde çekimler bitene kadar çalışamaz, tekrar, üniversiteye döner. Tunca, yazın setlerde çalışan kışın ise üniversitede okuyan çalışkan başarılı sabırlı bir öğrenciydi. Tunca öğrencilik yıllarının yaz aylarında Atıf Bey'in filmlerinde asistanlık yapar. 'Dolandırıcılar Şahı' da bunlardan biridir. Dolandırıcılar şahı filminde Atıf Yılmaz'ın, 1. Asistanı Yılmaz Güney, 2. Asistan Çetin Tunca'dır. Yılmaz Güney'le ilk defa bu filmde tanışır.

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ/ ÇETİNTUNCA:

Yılmaz Güney hem Atıf Bey'e asistanlık yapar hem senaryo yazımında yardımcı olur gayet faal, zeki, çalışkan bir arkadaşı bu tanışmamızdan ikimizde memnun olduk o birinci asistan ben ikinci asistan olarak çalışmaya başladık. Nejat Saydam artık yönetmen olmuştu yönetmen olduğu için Atıf Ağbey'in asistanlıkta bıraktığı boşluğu Yılmaz Güney'le ikimiz doldurmaya çalıştık.

Atıf Yılmaz'la 'Allah Cezanı Versin Osman Bey' adlı, polisiye komedi türünde bir filme başlar. O günlerde Yılmaz Güney hapse girdiği için, bu filmde Atıf Yılmaz'ın asistanlığını Tunca, tek başına yapmaktadır. Bu filmden sonra Tunca üniversiteyi bitirir bilgi ve tecrübesini artırmak için Almanya'ya gider .

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ/ ÇETİNTUNCA:

Almanya'da çalıştığım iki üç sene zaman içinde stüdyolarda çok enteresan film çekimlerine şahit oldum. Mesela: koca stüdyoya kamyon kamyon kum getirdiler. Stüdyonun içine kamyon kamyon kumları döktüler, demiryolu gibi derinlik kazandırdılar. Demiryolunun etrafına telgraf direkleri gibi direkler diktiler sonsuz fonda yana bir cadır kurdular dedim ne oluyo bu ne dekoru dediler bu bir çöl lavrans casus lavroense ait bir film çekeceğiz.Ve stüdyonun içine kamyonla kum getirip dekor yapmak tabi benim hayretime sebep oldu.

Tunca 1969'da Almanya'dan döndükten sonra kazandığı tecrübeyi filmlerde uygulamaya başlar. Atıf Yılmaz'ın 'Menekşe Gözler' filminde görüntü yönetmeni olarak çalışır. 'Menekşe Gözler', konusu icabı beyoğlunun arka sokaklarında geçmektedir. Gerçek mekanlar kullanılır, Tunca'da gerçek mekanın nasıl aydınlatılıp hangi objektifle, hangi diyaframla nasıl çekileceğini, gece atmosferini , saz salonunun o dumanlı havasını, o fakir evin sabah penceresinden giren ışığı, akşam güneş batarken penceresindeki o kızılığın nasıl yakalanacağını ve bu gibi sorunları çözmeye çalışır. Teknik bakımdan ellerinde bir takım renkli filtre ve renkli filmin gerektirdiği malzeme olmamasına rağmen kamerayı ve ışık sistemini zorlayarak o atmosferi yakalamaya çalışır.

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ /MAHMUT YUMUŞAK :

Ben uzun yıllar Çetin Tunca'nın asistanlığını yaptım beni Çetin Tunca'ya elimden tutup götüren Manasi Usta olmuştur Çetin Tunca iyi bir görüntü yönetmeni iyi bir usta her şeyden önce öğretici kalıcı şeyler veren bir usta sinemada film çekimlerinde siyah-beyazdan renkliye dönüşlerde bir takım yeniliklerde getirmiş bir insandır. Örneğin; ilk siyah-beyaz filmde renkli filme dönüş yıllarında 25x250mm. zoom objektifin yeni geldiği yıllarda Atıf Yılmaz'la daha çok çalıştığımız için örneğin bir kuma filmi vardır, Batman Diyarbakır'da çekmiştik biz o filmi oyuncuyu doğadan soyutlayıp oyuncuları net yapıp background'u flu yapmak gibi deneyimler yaparak diğer arkadaşlarada örnek olmuştur.

1970 lerde renkli filmin gelmesiyle beraber, görüntü yönetmenlerinin sorumlulukları da artar. ASA'sı düşük filmler le beraber ,onun gerektirdiği tungsten ve gün ışığını oluşturmak , voltaj yükseltici makinaların olmaması, teknik problemler olarak karşılına çıkar. Bunları aşmak, bunlara çözüm aramak ayrı bir sorundur. Atıf Yılmaz'ın yönetmenliğini yaptığı ve Türk minyatür sanatının beyaz perdeye nasıl yansıtılacağı üzerine bir deneme olan 'Yedi Kocalı Hürmüz' filminde çalışır.

RÖPORTAJ/ KAMERAMAN/LEVENT PELİT :

Çok küçük yaşlardan ibaren kamera asistanlığı yapmaya başladım 1980 ile 2000 yılları arasında kamera asistanı olarak çalıştım en çok çalıştığım ustalardan olan Mahmut Yumuşak'ın ustası Çetin Tunca ile Mahmut Ağabey'in beni tavsiye etmesiyle çalışma fırsatım oldu Çetin Tunca ile çalıştığımda onun disiplininden işine verdiği değerden önemden fazlasıyla etkilendim onun kadar bu işi ciddiye alan araştıran üstüne bir şeyler koyan bir görüntü yönetmeniyle daha çalışmadım.

Tunca, Atıf Yılmazla; 'Cemo', 'Utanç', 'Güllü Geliyor Güllü', 'Ateş Parçası', 'Battal Gazi' filmlerinin yanında, Orhan Elmas'la Türkan Şoray'lı , Filiz Akın'lı Cüneyt Arkın'lı dramalar , Orhan Aksoy'la da hafif komedi-macera tarzı filmlerde çalışır.

Yönetmen Atıf Yılmaz'la İlk defa 'Cemo' filminde 25X250 mm. zoom objektifi kullanır. o zamana kadar tele olarak kullandıkları objektif en fazlası 135mm. idi fakat 25X250 mm. nin getirdiği yenilik 'Cemo' filminde Türkan Şoray'ın Fikret Hakan'ın, doğa ile insan arasındaki ilişkileri, renk uyumları mükemmeldi. Yeni bir objektif sinemaya yeni bir sinema dili kazandırdı.

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ/ ÇETİNTUNCA:

Rahmetli büyük kameramanlarımızdan Gani Turanlı ilk defa bir filminde görüntü yönetmeni tabirini kullandı. İlk defa kameramanlıktan görüntü yönetmenliğine geçmiş olduk rahmetli Gani Turanlı'nın kullandığı görüntü yönetmenliği tabiri beni düşündürdü çünkü 1950 - 1960 larda operatör dediğimiz kamerayı kullananların içinde öyle kameramanlar vardığı fotoğraf direktörünün gerektirdiği bütün işleri yapan yönetmene fotoğraf direktörünün verebileceği en büyük yardımları veren bir takım kameramanlar vardığı bunlarında hakkını yemiyelim mesela bunlardan birisi Turgut Ören diğeri de Kriton İlyadis idi bunlar hakikaten fotoğraf direktörü sıfatını kullanabilecek kimselerdi çünkü her şeyden önce yaratıcılıklarıyla yönetmene büyük yardımcı oluyordular.

Yönetmen bir açıyı verir fakat bu açıyı en güzel şekilde çekmek için onun seçileceği objektifi tayin etmek, derinliği, kamera hareketini, ışık gölgeyi yönetmenin mizansenine faydalı olacak onun etkisini daha çoğaltacak şekilde kullanmak, yani kendinden de bir şeyler katarak görüntüyü zenginleştirmek bakımından bu iki isim fotoğraf direktörü sıfatını alıp kullanacak kimselerdi.

Yönetmen Metin Erksan'la başrollerini Emel Sayın'ın Türkan Şoray'ın oynadığı şarkılı filmlerinde çalışır. Bu filmlerde ilk defa bugünkü klip tarzı diyebileceğimiz: kadrajın üç defa altı defa çoğaltılması şeklinde uygulamalar yapılır. Bunların yanında sanat tarafı ağır basan filmlerde de çalıştı. Bunlardan birisi, 1974 te Türk Sinemasının çirkin kralı Yılmaz Güney'le beraber çektiği arkadaş filmiydi.

RÖPORTAJ/ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ/ ÇETİNTUNCA:

Yılmaz Güney hapisten yeni çıkmıştı ve o yönetmen ben kameraman olarak çalıştığımız arkadaş filmiyle başladık arkadaş filminde Yılmaz Güney'de yenilikçi devamlı filmlerinde yeni bir Dünya, gerek özde gerek biçimde bir yenilik yaratma düşüncesinde heyecanında bir yönetmendi bizim elimizdeki geniş açı tele imkanları neyse onu zorlamaya karar verdik mesela 250 objektifi bulduğumuz

birtakım optik parçalarla ekleyerek 250 yi 500 teleye çıkardık ki onun o Konya ovasında Konya Aksaray ovasında arabanın uzaktan gelişi böyle serap gibi parlayan yolun üzerinde buharlar üzerinde gelen arabayı gelip gelip bize doğru gelen etkisini böyle optik imkanları zorlayarak elimizde olmayan tekniği tamalayarak elde etmeye çalıştık. O filmde de bir çok yenişeyler denediğimizi hatırlıyorum, gerek ışık gerek geniş açı gerek tele olarak yanı o konusu icabı o nekadardır konuda bir yenilik getirdiyse bizde görüntü olarak yeni bir takım yerlere varmaya görüntüyü zenginleştirmeye çalıştık.

Tunca setlerde çalışmaya devam ediyordu. 1977 de Türk Sineması tarihinde en iyi ona girecek olan, her izleyicinin kendisinden birşeyler bulduğu Yönetmen Atıf Yılmaz'la 'Selvi Boylum Al Yazmalım'ı çeker. 'Selvi Boylum Al Yazmalım' filmiyle 1978 de 15. Antalya Film Şenliğinde Çetin Tunca, en iyi görüntü yönetmeni seçilir.

Yönetmen Metin Erksan'la TRT'ye 'Müthiş Bir Tren Hikayesi' adlı filmde çalışır. Bu filmde Tunca, o zamana kadar Türk Sineması'nda kullanılmamış figürleri mümkün olduğu kadar az deforme eden kamera hareketi geldiği zaman yeni bir efekt getiren mekana derinlik perspektif ve olağan üstü görüntü veren otuzbeş kameranın kullanabileceği en geniş açılı objektif olan 8,9'u kullanır.

RÖPORTAJ/ YÖNETMEN / FEYZİ TUNA:

Öğretim görevlisi olduğum Mimar Sinan Üniversitesi sinema bölümünde dersime her giren ilk öğrenciye şu soruyu sorarım amacın ne bir üniversite mezunu olmak mı? Sinemacı olmak mı? Hemen hepsi cevabı verir, 'hocam sinemacı olmak istiyoruz'. Peki sinemacı olma konusunda Çetin Tunca kadar kararlı ve azimli olabilecek misiniz? Hiç şüphesiz öğrenciler görüntü yönetmeni olarak Çetin Tunca adını duymuşlardır ama bu sorumluluğun altında yatan gerçeğin ne olduğunu bilmiyorlardır.48 yıllık meslek hayatımın son dört filmini Çetin Tuncay'la çektim. Neden Çetin Tunca ekseri görüntü yönetmenleri senaryoyu okuduktan sonra kendi fikir dünyasında imaj dünyasında oluşmuş bir şekilde çekmeye çalışırlar çok az görüntü yönetmeni yönetmenin dünyasını resimlemeye çalışır. Onun düşündüğü gibi düşünmeye çalışır ve ona servis yapmaya çalışır. Çetin Tunca bu özelliklere sahip olduğu için filmografimde iftiharla söz edebileceğim dört filmi de Çetin Tunca ile çektim. Getirdiği yenilikler, ekipmanına verdiği önem onu diğerlerinden ayıran en önemli özelliği birde görüntü yönetmeninin sette

yardımcı yönetmen gibi çalışmasına inanırım bu vasfı taşıdığı için Çetin Tunca'yı seçtim.

Tunca 1980 lerde yönetmenliğini Yücel Çakmaklı'nın yaptığı TRT izleyicilerinin severek izlediği 13 bölümlük 'Kuruluş' adlı dizide görüntü yönetmeni olarak çalışır.

Geçmişte birçok defa filmlerini ilgiyle izlediği yönetmen Halit Refiğ'le 'Hanım' adlı filmde görüntü yönetmenliği yapar. Bununla beraber Tunca 'Aişle Zeynep', 'Acımak', 'Çılgın Yenge' ve 'Hatıralar' gibi on bire yakın dizide görüntü yönetmeni olarak yer alır.

Tunca, bugün ilerlemiş yaşına rağmen Türk Sineması'nın duayenleri sayılan Halit Refiğ, Menduh Ün ve Feyzi Tuna gibi yönetmenlerin hayatlarını konu alan biyografik belgesellerle onları gelecek kuşaklara taşımanın heyecanını yaşamaktadır.

4.3. Filmin Künyesi

Yönetmen	: Ali ařkurlu
Kameraman	: Murat Kırık
Metin	: Ali ařkurlu
Ses	: Sururi �zt�rk
Kurgu	: Ali ařkurlu
Işık	: Rıfat Evcı
Arşiv Tarama	: Mustafa Ően
Grafik ve Animasyon	: Ali ařkurlu
Teknik Yönetmen	: Ergin Bařer
Danışman	: Doç.Dr. Burak Buyan

4.4. Filmin Bütçesi

Yapım Yönetim Grubu

Yönetmen	: 5.000
Kameraman	: 3.000
Seslendirme	: 1.000
Metin Yazarı	: 3.000

Teknik Giderler

Montaj Seti	: 3.000
Grafik Animasyon	: 2.000
Kamera (SONY DSR 400)	: 2.000
Müzik	: 1.000
Işık	: 1.000

Yapım Giderleri

Ekip Ulaşım	: 1.000
Ekipman Ulaşım	: 1.000
Prodüksiyon Masrafları	: 3.000

TOPLAM 26.000TL

5. SONUÇ

Çetin Tunca, sinema sanatının mekanik yönüyle ilgilenmesine rağmen beyaz perdede ilk ağlayan ilk gülen ilk hüzünlendir. O her zaman yönetmenlere kendinden bir şeyler katarak Türk Sineması'nın dilinin oluşmasında önemli katkıda bulunmuştur.

Çetin Tunca'nın ön plana çıkan filmleri işlenerek belgeselde konu sınırlanmıştır.

'Çetin Tunca Vizördeki Göz' yüksek lisans tezi yazılı rapor ve belgesel olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Görüntü yönetmenliği konusunda Çetin Tunca'nın Türk Sineması'na kazandırdığı yenilikler yanında sinemanın görsel boyutunun gelişmesinde de önemli bir katkıya sahiptir.

Sonuç olarak: 'Vizördeki Göz Çetin Tunca' belgeseli, öğrenciler ve akademisyenlere Türk Sineması'nda görüntü yönetmenliği kavramının açıklanması için kaynak oluşturmuştur.

6. KAYNAKÇA

- ALGAN E.(1999) Görüntü Yönetmenliğine Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Yayınları
- ARİJON D.(1995), Film Dilinin Grameri (Çevir: Yalçın Demir), İstanbul: Kavram Yayınları
- ÇÖLAŞAN H.(15.08.2009) Kameraman Nedir
<http://www.kameraarkasi.org/kamera/kameraman/kameraman.html>
- DMYTRYK E.J.(2007) Sinemada Yönetmenlik Oyunculuk Kurgu İstanbul: Doruk Yayıncılık
- EYİKAN A.(1973) Film Yapım Yönetim Tekniği, Ankara: Ogun Matbaa
- GÜNGÖR Ş. (1994) Sinemada Görüntü Yönetmeni. İstanbul: Kitle Yayınları
- HART C. (2007)Televizyon Program Yapımcılığı, İstanbul: Es yayınları
- KAFALIN. (2000) TV Yapımlarında Teknik ve Kuramsal Temeller. Ankara : Ümit Yayıncılık
- MONACO J.(2002)Bir Film Nasıl Okunur; (Çev; Ertan Yılmaz); İstanbul: Oğlak Bilimsel Kitaplar
- Türk Sinemasının En İyi On Filmi (15.11.2009) <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/12/10/gny/gny120-20041210-200.html>
- TAYFUR G.(2002) Televizyon Yapımlarında Teknik Uygulamalar,Erzurum: Bakanlar Matbaacılık
- TÜRK İ. (2001) Halit Refiğ Düşlerden Düşünelere Söyleşiler İstanbul: Kabalıcı Yayınevi
- ÖZGÜÇ A. (1993) 100 Filmde Başlangıçtan Günümüze Türk Sineması Ankara: Bilgi Yayınevi

ÖZGEÇMİŞ

1976 da Sivas ta doğdum. İlk Okulu Ordu Aybastı İlçesinde Liseyi ise Malatya Pütürge ilçesinde bitirdim. 2001 yılında Azerbaycan Devlet Medeniyet ve İncenanat Üniversitesi Rejisörlük Fakültesine başladım. Mezun olduktan sonra çeşitli prodüksiyon larda çalıştım. 2007 yılında Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema TV Yüksek Lisans Programına başladım. İki belgesel ve reklam, tanıtım ve dramalar da çalıştım. Halen İstanbul Büyükşehir Belediyesi İştiraklerinden Kültür Aş' de Prodüktör olarak çalışmaktayım.

Özel ilgi alanlarım, film kurgusu, tek kare animasyon, film yapımı ve yönetimidir.

Yabancı dili: İngilizce ve Rusça

Medeni hali: Evli

Ali Çaşkurlu